

VOGELSTUDIE TIJDENS DE VAKANTIE

Door G. Middelma

Nu zoveel ornithologen ieder jaar uit-zwerven naar ver buiten de eigen landsgrenzen klinken steeds luider stemmen op om een beter gebruik te maken van de waarnemingen die zij doen. Dit kan natuurlijk alleen met volledige medewerking van deze ornithologen, maar dan zal ook een constructieve bijdrage kunnen worden geleverd voor een betere kennis van de Europese avifauna. Van nog al te veel gebieden en vogelsoorten zijn slechts gegevens bekend van tientallen jaren her, om van nog ongunstiger omstandigheden maar te zwijgen. Indien het zou lukken internationaal tot enige samenwerking te komen zouden daarmee tevens de al te bekende reservaten (b.v. de Camargue) gediend zijn, omdat deze nu al gaan lijden onder een te druk bezoek. In vele gevallen zijn hier reeds beperkende bepalingen gemaakt. Wat Frankrijk betreft is er reeds een overzicht gemaakt van die streken, waarvan geheel of gedeeltelijk gegevens omtrent de vogelstand ontbreken, terwijl tevens melding wordt gemaakt van welke soorten de begrenzing van het broedareal niet

bekend is. (British Birds 53 (1960) blz. 198—199). Van diverse van de genoemde gebieden is wel bekend dat zij zeer rijk aan soorten zijn. Men gaat er dus beslist niet heen om negatieve gegevens (die ook belangrijk kunnen zijn) te verzamelen.

Het is natuurlijk volkomen begrijpelijk, dat men bij een buitenlandse tocht liefst die plaatsen bezoekt, waarvan bekend is dat er veel te zien is en waar men bepaalde soorten met zekerheid kan verwachten. Maar bij velen, die niet meer voor de eerste keer ver weg gaan, zal ongetwijfeld de wens opkomen wat constructiever werk te doen. Behalve met bovengenoemd streek- of soortonderzoek met betrekking tot de verspreiding kan dat ook door eens een speciale studie te maken van één soort. Bij oriëntatie hierover zal men merken dat van vele, soms heel bekende, vogels nog maar erg weinig over hun leefwijze bekend is. In het voorjaar, maar vooral natuurlijk in het najaar, kunnen voorts overal trekgegevens verzameld worden. Ik vraag me ook wel eens af, waarom

HELP NATIONALE VOGEL KIEZEN

Met grote meerderheid van stemmen hebben Britse vogelvrienden de *roodborst* als nationale vogel gekozen. Hetgeen niemand zal verbazen, die de voorliefde kent, waarmee deze soort op Kerstkaarten wordt geportretteerd.

Het is de bedoeling, dat elk land een nationale vogel kiest, die als de typische vertegenwoordiger van de vogelstand van dat land kan worden beschouwd en b.v. ook voor propaganda voor de vogelbescherming kan worden gebruikt. Graag zouden we vernemen, welke soort naar het oordeel van de lezers van Het Vogeljaar als Nederlandse nationale vogel dient te worden gekozen. Men kan daarbij zowel van de gedachte

uitgaan, dat een algemeen voorkomende soort dient te worden gekozen, zoals de Britten hebben gedaan, doch ook kan een soort worden aangewezen, die buiten Nederland betrekkelijk weinig voorkomt, zoals b.v. *kemphaan* of *grutto*, en die dus om die reden als karakteristiek voor onze avifauna kan worden beschouwd.

Gaarne ontvangen we vóór 30 mei a.s. Uw „stembiljet” (bij voorkeur een briefkaart, waarop men geen andere mededelingen gelieve te doen) met Uw voorkeur voor de keuze van een Nederlandse nationale vogel aan het redactieadres: Reguliersgracht 9 te Amsterdam.

er eigenlijk zo weinig ringen terugkomen uit die landen waar nog alles in grote aantallen gevangen wordt. Is het onwetendheid of is men toch bang voor de gevolgen omdat er altijd wel iets clandestieus gedaan zal worden?*) Bedenk wel dat rond de Middellandse Zee nog zeer veel analfabeten voorkomen. Het verdient dan ook wellicht aanbeveling eens met de plaatselijke bevolking over deze dingen te praten. Men kan altijd een ring als voorbeeld meenemen.

Een voorbeeld van wat bereikt kan worden zijn wel de reizen van de K.N.N.V. naar Corsica. Deze reizen gaan nu al vele jaren naar Calvi in het noordwesten van het eiland, een streek waarover in de literatuur weinig vogelgegevens te vinden zijn. Eind mei kwam men daar in korte tijd in een zeer beperkt gebied steeds tot een 100 à 120 soorten. Er is daar dan weliswaar nog trek, maar ook een zeer groot aantal broedgevallen is geconstateerd in een deel van het eiland dus, dat door vroegere ornithologen vrijwel genegeerd is.

Het is duidelijk dat de waarnemingen uitermate betrouwbaar dienen te zijn. Het is niet voldoende een vogel in de broedtijd in een geschikt biotop waar te nemen, het nest dient gevonden te worden, te meer daar b.v. in zuidelijke streken de voorjaarsstrek langer doorgaat dan men zou denken. Wat de vogels zelf betreft kan het licht ons parten spelen, vooral in het zuiden waar we hen zien in een omgeving die andere kleuren heeft dan we gewend zijn. Ons goed bekende soorten kunnen elders zeldzaam zijn of een ogenschijnlijk bekende blijkt een heel andere soort (meeuwen in de Middellandse Zee, mussen, kwikstaarten, boomkruipers enz.). Het van te voren doornemen van de literatuur kan U hiertegen wapenen. De verzamelde gegevens tenslotte dienen in overzichtelijke vorm te worden doorgegeven aan de ornithologische organisaties in de betrokken landen, hetzij rechtstreeks of via de eigen organisatie.

*) Vaak ook zendt men de ringen maar niet op, om vogelbeschermers elders niet te alarmeren en cijfers in handen te spelen, waarop schattingen omtrent de omvang van de vangsten zouden kunnen worden gebaseerd. - Red.

Int. Wildfowl Research Bureau

Van 24 tot 29 oktober 1960 werd te Wilhelmshaven, Duitsland vergaderd door het I.W.R.B.. De bijeenkomsten werden bijgewoond door vertegenwoordigers van Gr. Brittannië, Frankrijk, Nederland, Duitsland, Denemarken, Finland en de U.S.A. en van de International Union of Game Biologists (I.U.G.B.). Als Nederlanders waren aanwezig de heren H. H. Buisman en Dr. M. F. Mörzer Bruijns van de Nederlandse sectie International Council for Bird Preservation en de heer J. A. Eygenraam van het I.T.B.O.N. te Arnhem, als leider van de internationale waterwildtellingen in Nederland en als vertegenwoordiger van de I.U.G.B.

Als voornaamste punten werden besproken de methodiek van de waterwildtellingen en de wijze waarop de resultaten kunnen worden verwerkt en gepubliceerd, de noodzaak van coördinatie op internationaal niveau van het onderzoek van wilde ganzen en het stookolievraagstuk. Volgens gegevens van dr. Bergmann te Helsinki is de Noorse broedvogelpopulatie van de ijseend tengevolge van de stookolieverliezen sedert ± 1930 teruggelopen van 3.000.000 tot ± 300.000 individuen. De broedpopulatie van de zwarte zeeëend daalde in die periode in Finland tot ± 25% van het oorspronkelijke aantal. Ook het knobbelzwanenvraagstuk werd besproken en de noodzaak van gecoördineerd onderzoek voor het vaststellen van toelaatbare populatie-dichtheden en eventuele beperkingsmaatregelen.

Op enkele excursies in Oost-Friesland en Hannover werden enige terreinen bezocht waar door recente cultuurtechnische verbeteringen enkele zeer belangrijke pleisterplaatsen en overwinteringsgebieden van waterwild waren verloren gegaan.

Aangezien men heeft nagelaten reservaten of refugia uit te sparen waren in deze gebieden sedert 1954 duizenden kleine zwanen, vele duizenden (vermoedelijk meer dan tienduizend) kolganzen, kleine rietganzen en rietganzen en tienduizenden eenden als trekwild niet meer teruggekomen. Deze dieren overwinteren thans vermoedelijk grotendeels in Nederland.

Dr. M. F. Mörzer Bruijns
(in „Vakblad voor Biologen”)

Nieuwe slaappleaats voor mezen

Op het station Velsen-Zeeweg worden de perons verlicht door gloeilampen, die in plaatstalen lichtbakken hangen. Boven deze kappen is een klokvormige ruimte, waar de lamphouder in hangt. Rondom deze houder is dus in de bovenwand van de lichtbank een opening uitgespaard en deze is juist zo ruim, dat er een mees door kan, en zo in de „klok” komt. Pimpelmezen doen dit regelmatig. Ze vinden daar een beschutte en, tot het passeren van de laatste trein bovendien verwarmde slaappleaats. In de tien lantaarns varieerde het aantal mezen tussen 18 januari en 10 februari 1960 van 3—7 ex. Steeds was er één pimpelmees per lamp. Slechts eenmaal zag ik een koolmees.

Gedurende deze weken leek er geen verband te zijn tussen de weersgesteldheid en het aantal of de aanwezigheid van mezen. Misschien valt dezelfde slaappleaats ook elders waar te nemen?

J. van der Elst